

Vad händer med pensionerna?

Johannes Hagen

Internationella Handelshögskolan i Jönköping

2021-10-28

INLEDNING

- Dagens pensionssystem har betalat ut pensioner i 20 år
- Splittrad bild om pensionerna – ”världens bästa” eller ett system ”i förfall”?
- Krav på och från politiker att höja pensionerna
- Behöver pensionerna höjas, hur och för vilka?
- Viktigt med bra kunskapsunderlag

- **Idag:** Kartlägga reala inkomster före och efter pensionen över tid efter inkomstgrupp
- Registerdata över hela befolkningen från SCB (LISA)

MEDELPENSIONÄREN HAR FÅTT HÖGRE PENSION

Urval: Alla pensionärer under ett visst år

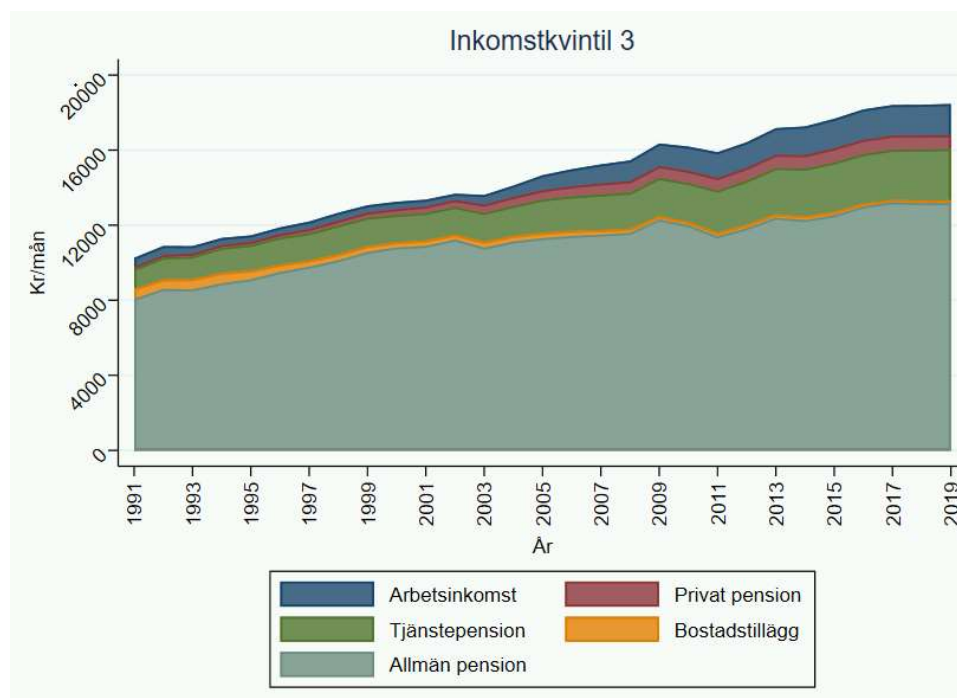
Pensionär: Påbörjat uttag av allmän pension

Inkomstgrupper: Rankning av summan av allmän pension och tjänstepension under ett visst år:
Kvintiler och percentiler

Allmän pension:

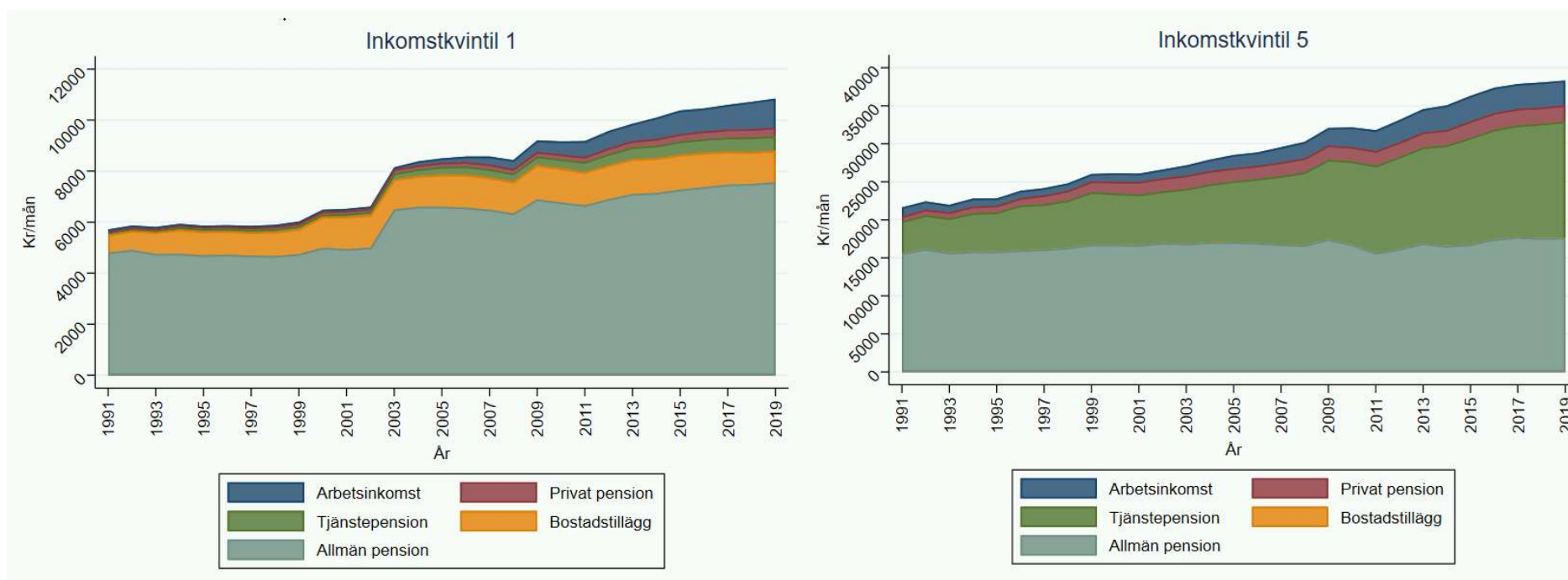
- Folkpension, pensionstillskott, ATP (före 2003)
- Tilläggspension, garantipension, inkomstpension och premiepension (från 2003)

Med total pension senare i presentationen avses allmän pension, tjänstepension, privat pension och bostadstillägg

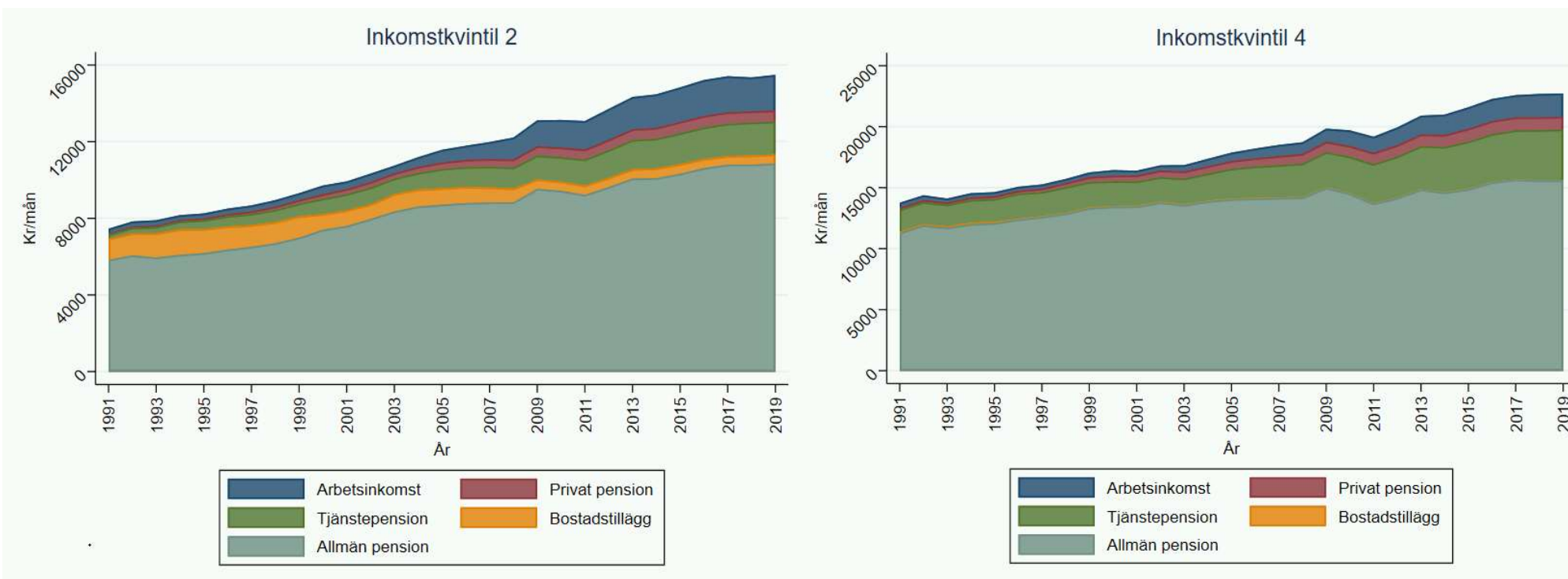
Not: Genomsnitt av respektive inkomstslag i given inkomstkvintil

DE BÄST OCH SÄMST STÄLLDA PENSIONÄRERNA HAR OCKSÅ FÅTT DET BÄTTRE

Not: Tidsseriebrottet 2003 beror på att folkpension och pensionstillskott var skattefria till skillnad från garantipensionen. Se utveckling av disponibel inkomst i olika åldersgrupper på slides 8 – 9 för hänsyn till skatteeffekter.

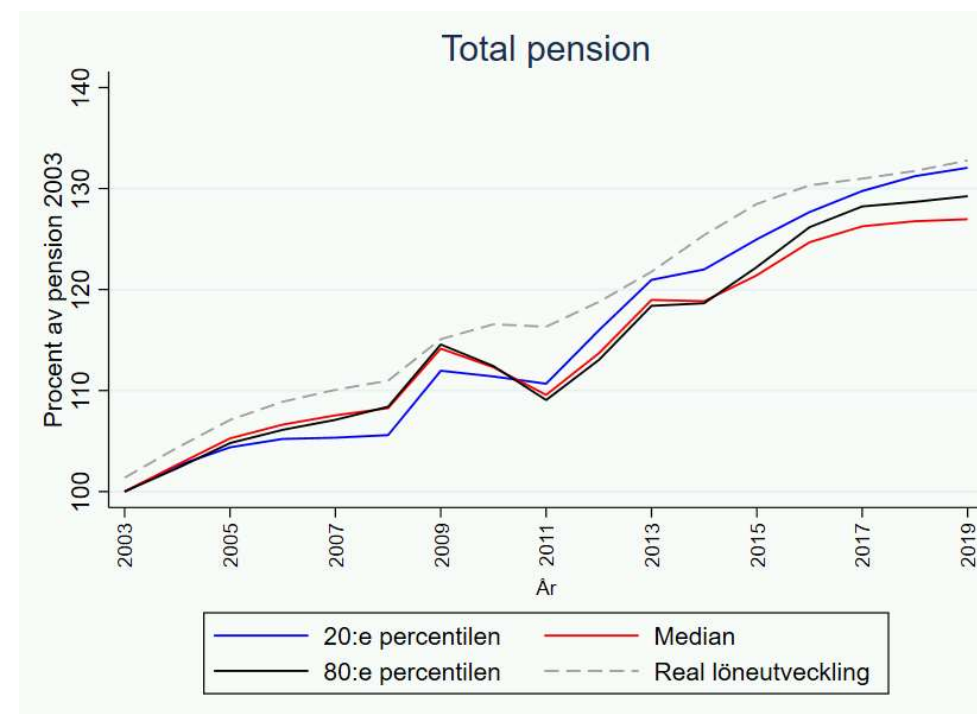
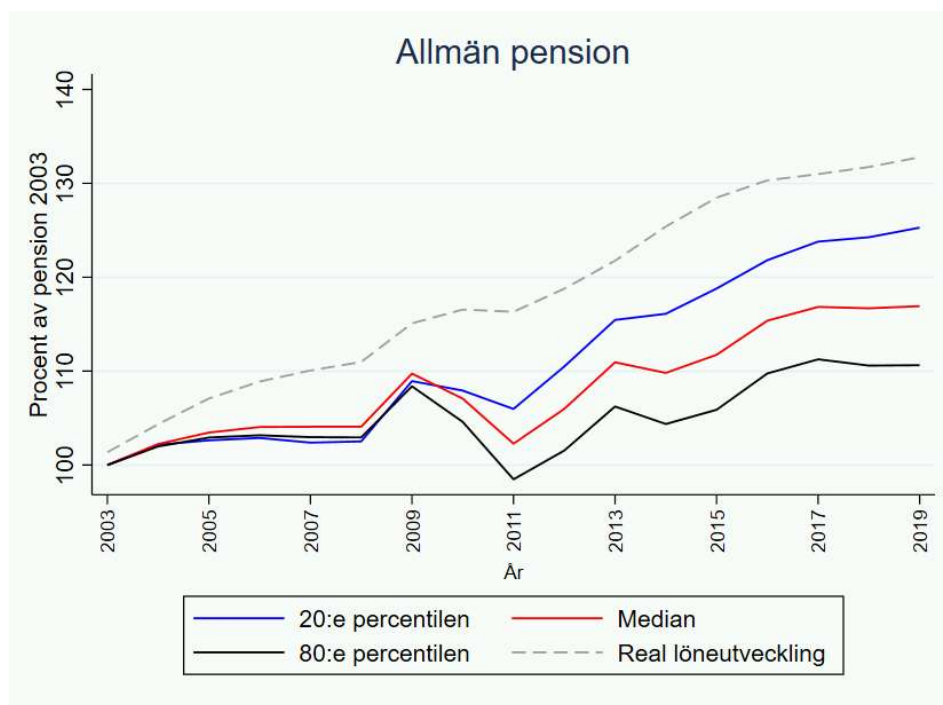
Urvalet för kvintil 1 (till vänster) är begränsat till pensionärer som är 66 år eller äldre.

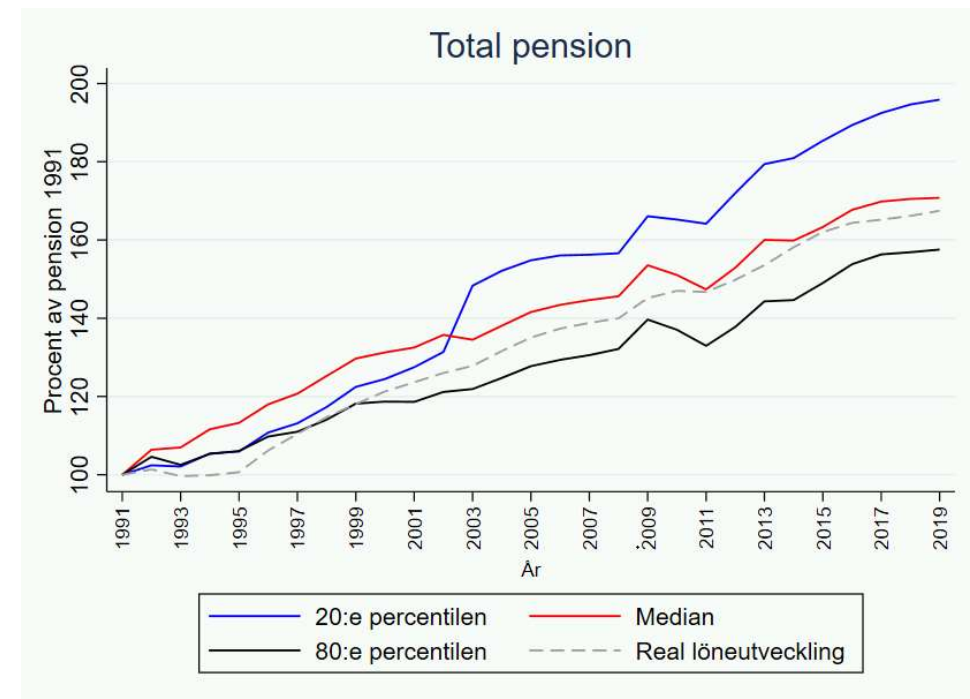
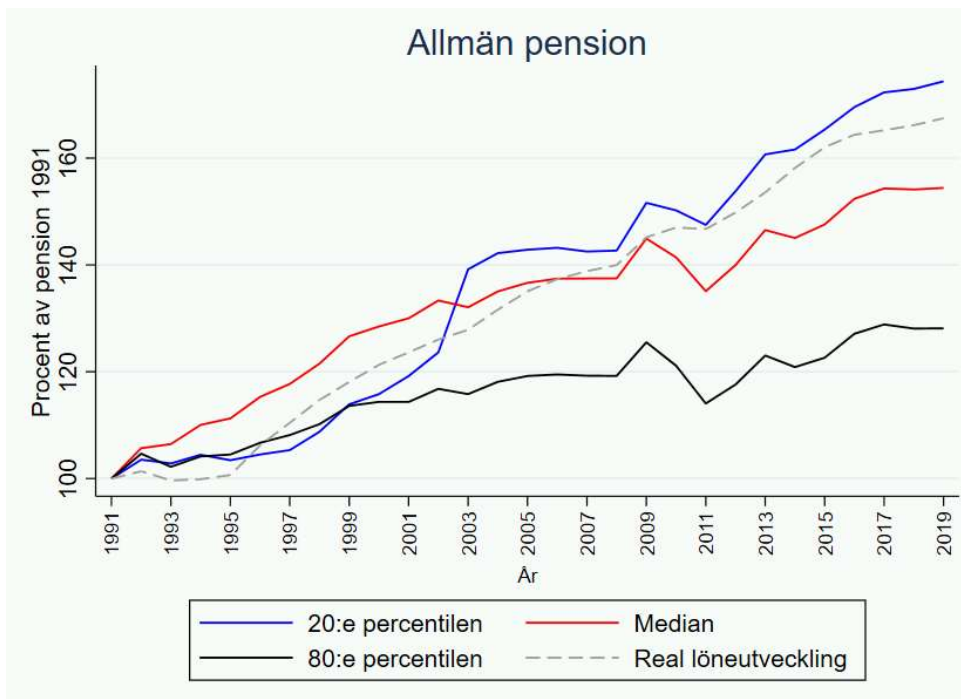
Not: Denna slide var ej med i presentationen på SNS

PENSIONERNA HÅLLER NÄSTAN JÄMNA STEG MED LÖNEUTVECKLINGEN, MEN ALLMÄN PENSION HALKAR EFTER

OBS: Notera tidsserie från 2003

Not: pension för given inkomstpercentil för ett visst år delat med motsvarande pension 2003.
Denna slide var ej med i presentationen på SNS

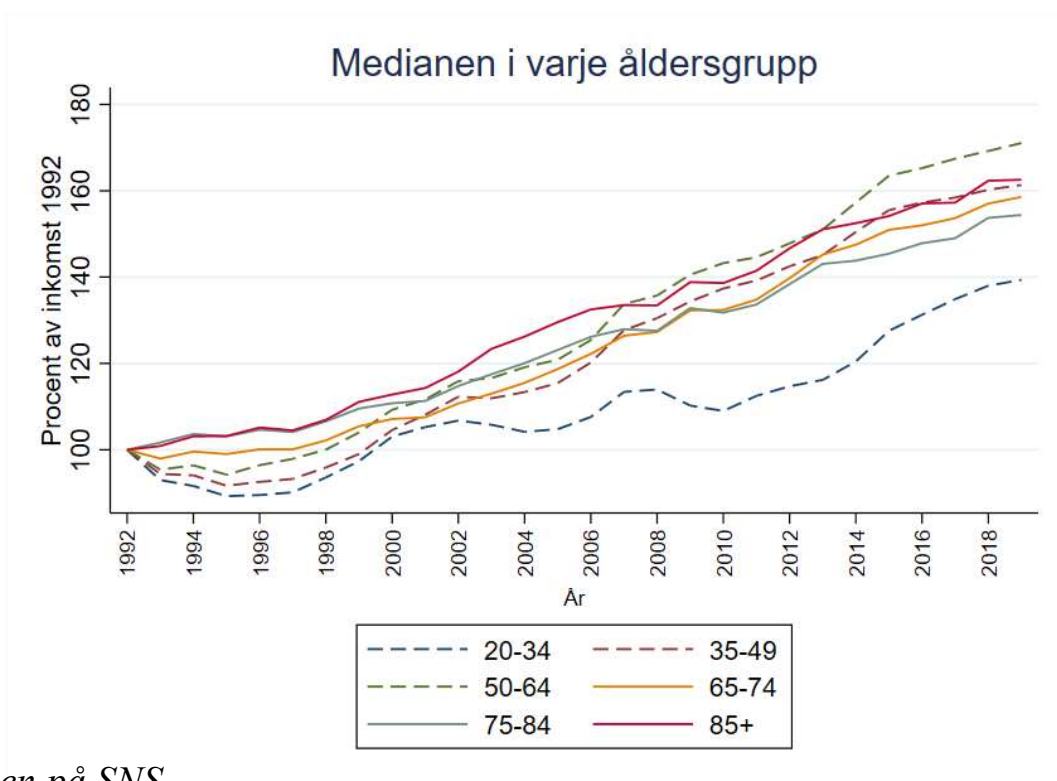

Not: pension för given inkomstpercentil för ett visst år delat med motsvarande pension 1991. Tidsseriebrottet 2003 beror på att folkpension och pensionstillskott var skattefria till skillnad från garantipensionen.

DISPONIBLA INKOMSTER BLAND ÄLDRE HÅLLER OCKSÅ JÄMNA STEG

Disponibel inkomst för medianpersonen som andel av 1992 års medianpersons disponibla inkomst, uppdelat på olika åldersgrupper

På nästa slide motsvarande uträkningar för 20:e respektive 80:e percentilen i varje åldersgrupp

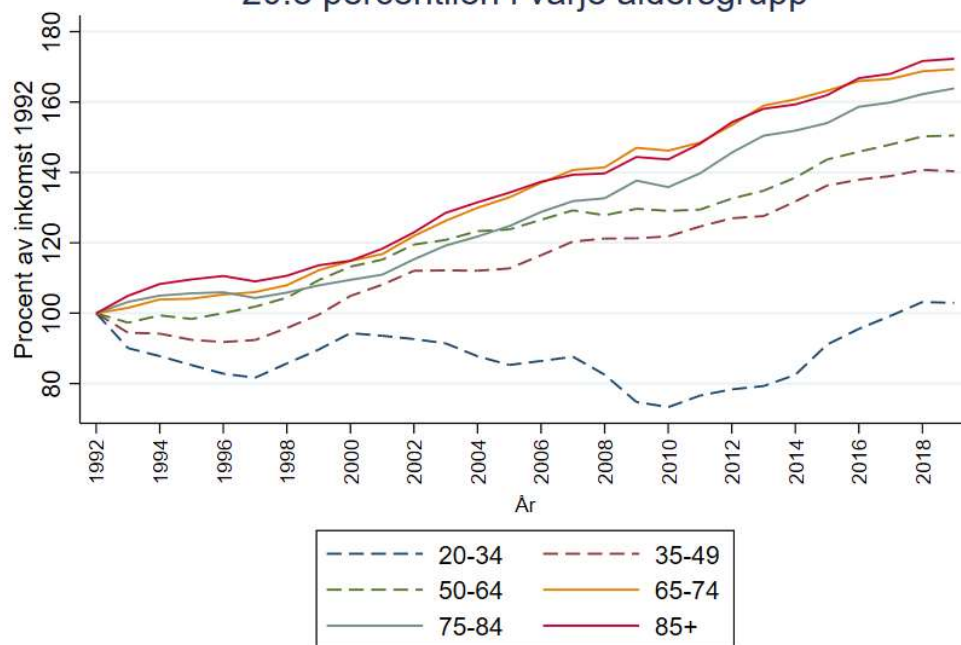

Not: Denna slide var ej med i presentationen på SNS

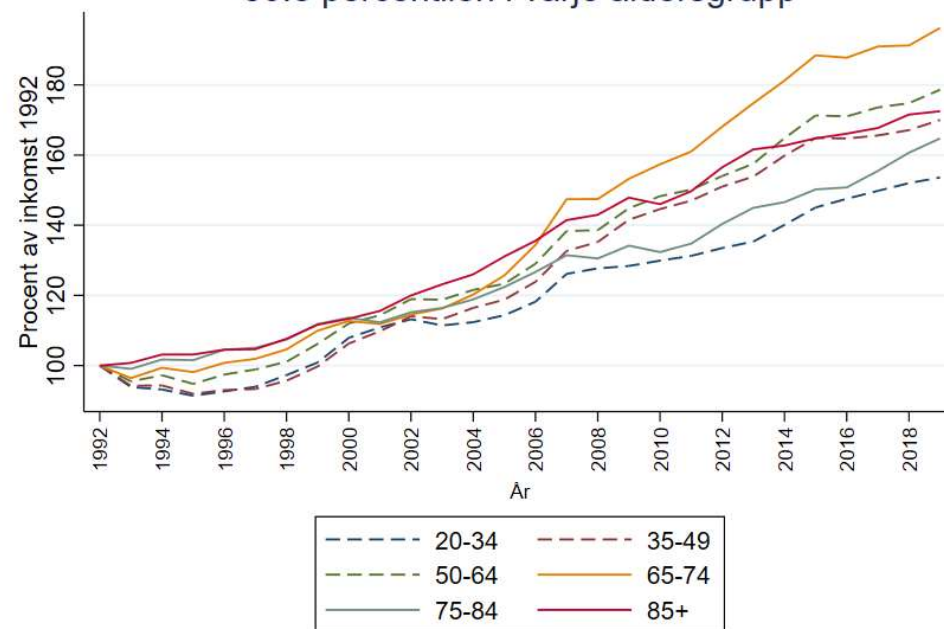
FATTIGA YNGRE HAR HALKAT EFTER FATTIGA ÄLDRE.

BLAND DE RIKASTE HAR ÄLDRES INKOMSTER I ÅLDRARNA 65 – 74 ÖKAT MEST

20:e percentilen i varje åldersgrupp

80:e percentilen i varje åldersgrupp

Not: Denna slide var ej med i presentationen på SNS

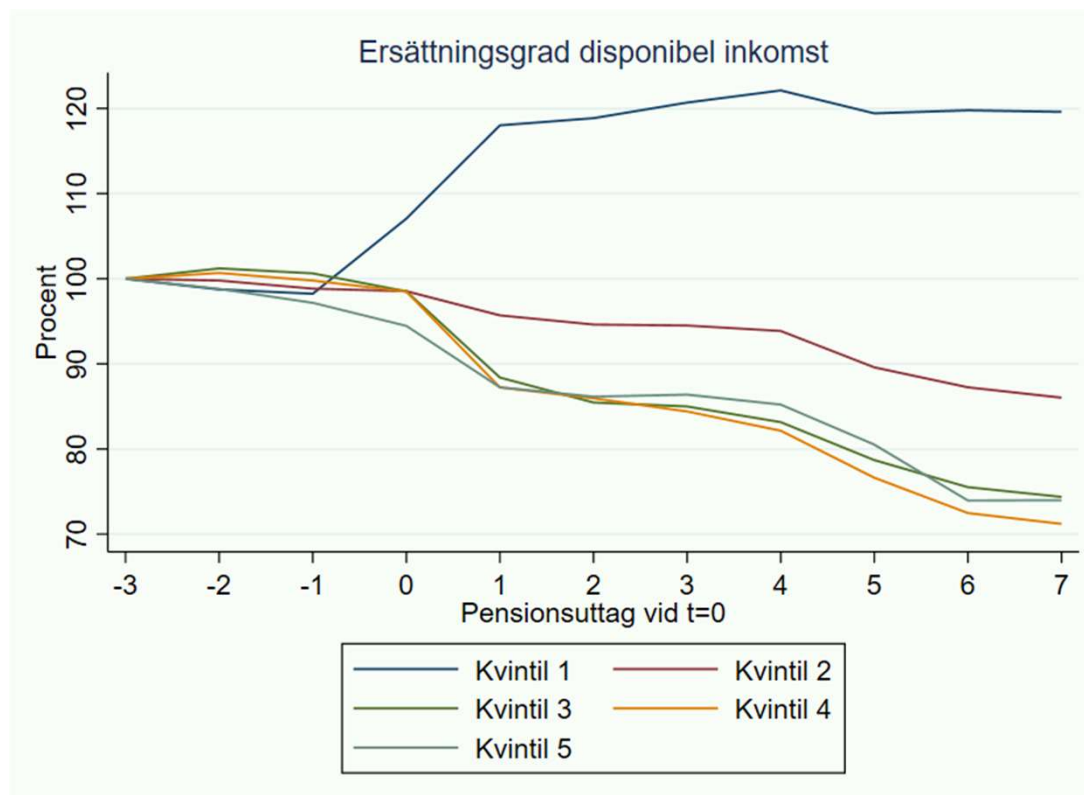
DE FLESTAS INKOMST EFTER SKATT MINSKAR MED MINDRE ÄN 15 PROCENT

Ersättningsgrad/kompensationsgrad:
storleken på pension som andel av slutlön

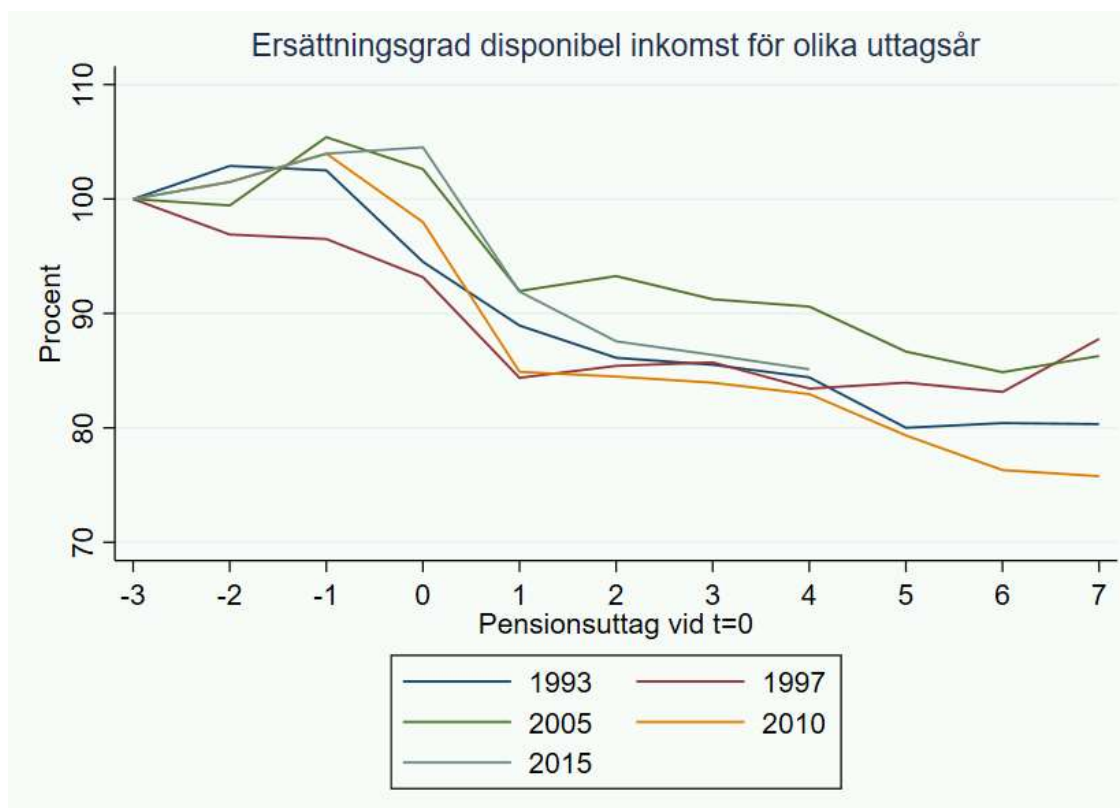
Figur: Individens disponibla inkomst ett visst år som andel av disponibla inkomsten 3 år före pensionsuttag.

Urval: Individer som påbörjade uttag av allmän pension 2012

Inkomstgrupper: rankning av disponibel inkomst 3 år före pensionsuttag.

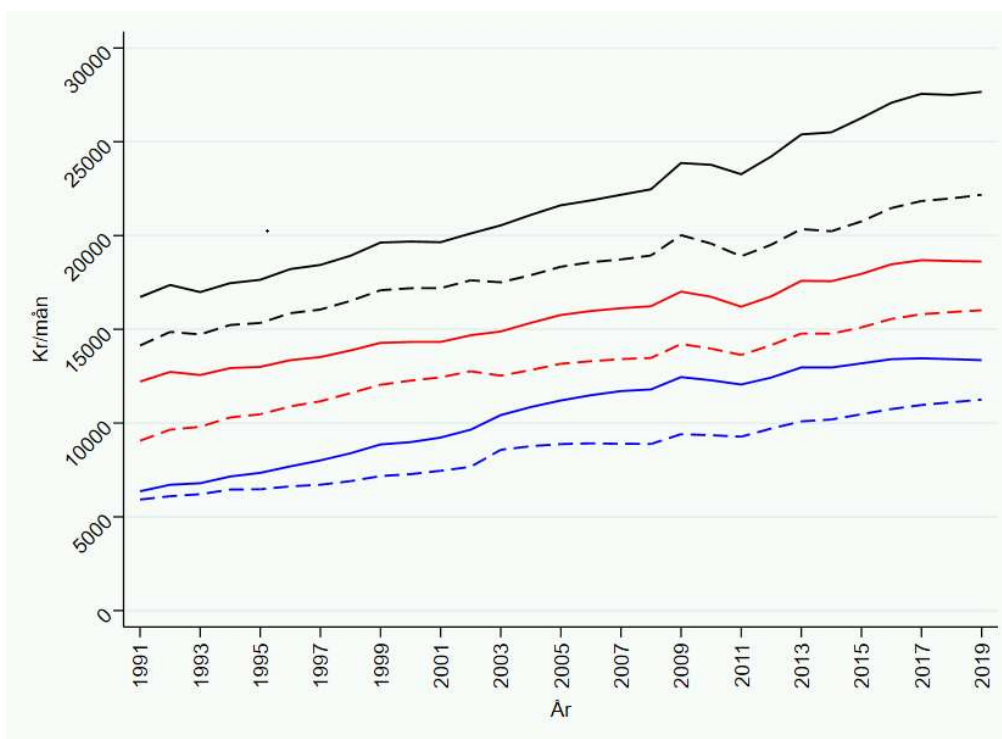
SMÅ FÖRÄNDRINGAR I FAKTISK ERSÄTTNINGSGRAD

Urval: Pensionärer i kvintil 3 enligt disponibel inkomst före pensionering

Indelning: Uppdelat på uttagsår av allmän pension

YNGRE PENSIONÄRER HAR HÖGRE PENSION ÄN ÄLDRE

Heldragna linjer: Yngre (67-72)

Streckade linjer: Äldre (85+)

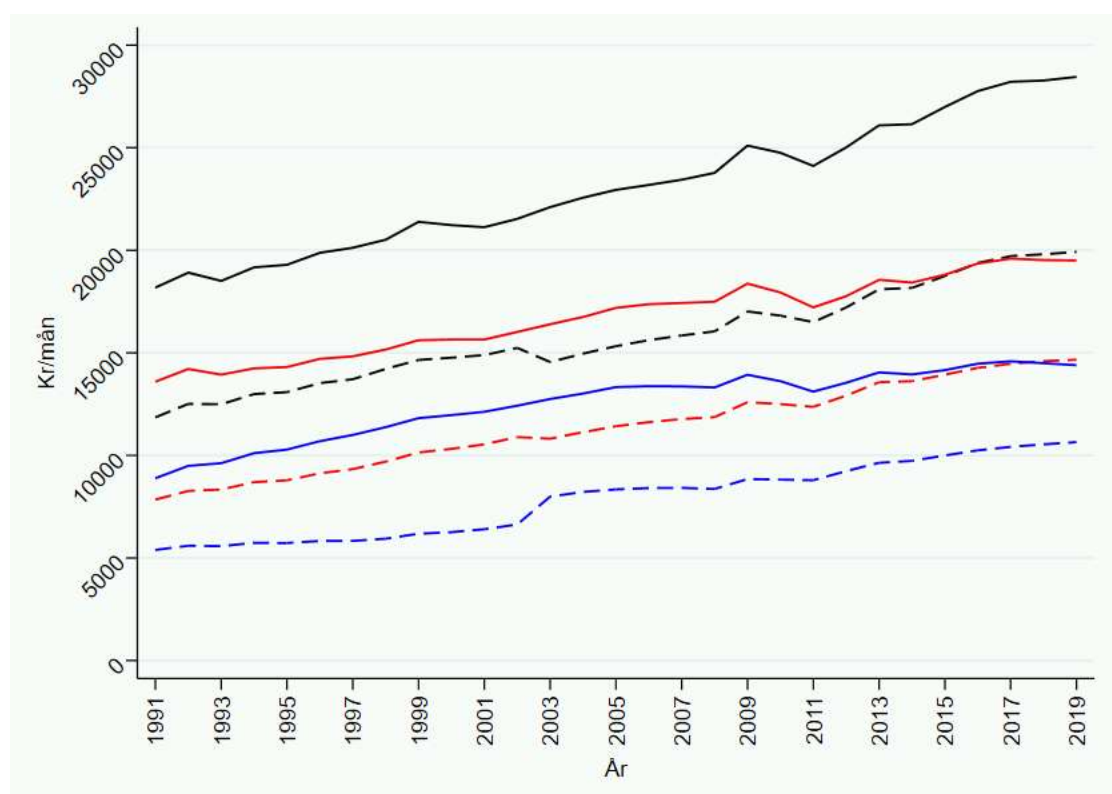
Svart: 80:e percentilen

Röd: median

Blå: 20:e percentilen

Utfall: Total pension

SKILLNADER I PENSION MELLAN MÄN OCH KVINNOR MINSKAR LÅNGSAMT

Heldragna linjer: Män
Streckade linjer: Kvinnor

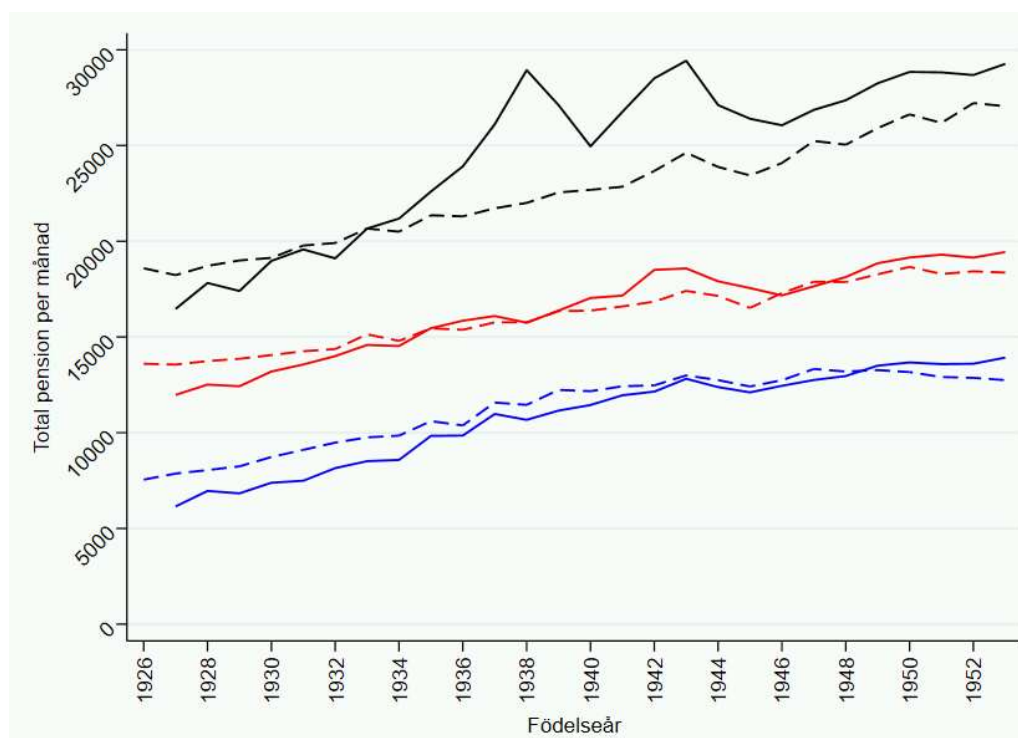
Svart: 80:e percentilen

Röd: median

Blå: 20:e percentilen

Utfall: Total pension

DE SOM TAR UT TIDIGT HAR HÖGRE PENSION ÄN DE SOM TAR UT VID 65

Tre av tio födda 1955 tar ut pensionen innan 65 jämfört med 1 av 10 födda 1938

Utfall: Total pension vid 66 års ålder

Heldragna linjer: Tidigt uttag, 61 – 64 år

Streckade linjer: Uttag vid 65 års ålder

Svart: 80:e percentilen

Röd: median

Blå: 20:e percentilen

LÅGA NIVÅER FÖR VISSA, MEN FÅ TECKEN PÅ ETT SYSTEM I FÖRFALL

Bör kompensationsgraden och pensionerna höjas?

- Fortsatt god ersättningsgrad sett till hela pensionen och disponibel inkomst
- Dålig idé att höja pensionerna för *alla*: oönskade omfördelningseffekter och risk för lägre pensionsålder
- Finansiering med statsbudgeten farlig väg att gå
- Vad är en låg pension och vilka behöver mer?

Hur kan de höjas?

- Senarelagd uttagsålder
- Motverka ålderism
- Träffsäker och rättvis grundtrygghet
- Höjd avgift? Höja inkomsttaket? Förskottsräntan? Temporära uttag?

JÖNKÖPING UNIVERSITY

*Jönköping International
Business School*